

Tietopyyntöjen käsittelyn viivästyminen

KANTELU

Kantelija on oikeuskanslerille 6.9.2024 osoittamassaan kantelussa arvostellut Etelä-Savon hyvinvointialueen menettelyä muun muassa tietopyyntöjensä käsittelyssä. Kantelijan mukaan hänen hyvinvointialueelle tekemistään viidestä tietopyynnöstä vain kolmeen oli jollakin tavalla vastattu, minkä lisäksi hän arvostelee mainittuihin kolmeen tietopyyntöön saamiaan vastauksia ja muun ohella yhteisen kieltäytymistodistuksen antamista tietopyyntöihin arvioimatta erikseen tietopyyntöjen kohteena olleiden tietojen julkisuutta.

Kantelija on 17.9.2024 ja 19.3.2025 lähettänyt lisäkirjoitukset.

SELVITYS

Etelä-Savon hyvinvointialue on 2.4.2025 antanut asiasta apulaisoikeuskanslerin pyytämän selvityksen ja itse pyytämäni 24.9.2025 päivätyn lisäselvityksen, jotka lähetetään kantelijalle tiedoksi tämän päätöksen ohessa.

Selvityksen 2.4.2025 mukaan kantelija oli tehnyt Etelä-Savon hyvinvointialueelle seuraavat tietopyynnot:

1. Kantelija on 1.2.2024 pyytänyt saada kaiken syksyn 2023 yhteistoimintamenettelyyn liittyvän aineiston ja asiakirjat.
2. Kantelija on 1.2.2024 pyytänyt saada kaikki tehtävämääräykset ja -päätökset ajalta 18.9.2023 - 31.1.2024.
3. Kantelija on 1.2.2024 pyytänyt saada tiedon, ketkä ovat osallistuneet neuvotteluun yhteistoimintamenettelyn kohdistamisesta sekä irtisanomisjärjestyksestä ja asiasta päättämiseen.
4. Kantelija on 1.2.2024 pyytänyt saada tulosteen Etelä-Savon hyvinvointialueen yhteistoimintaneuvotteluja ja sen jälkeisiä toimia varten kootusta sijoitustehtävien työ- ja virkasuhdeluettelosta.
5. Kantelija on 16.2.2024 pyytänyt saada kaikki sosiaalihuollon yhteisten palvelujen kehittämispäällikön tehtävää koskevat valmistelu- ja päätösasiakirjat mukaan lukien tehtävän henkilövalintaa koskevat asiakirjat.

Hyvinvointialue oli selvityksensä mukaan vastannut tietopyyntöihin seuraavasti:

Tietopyynnöt 1 ja 4: Hyvinvointialue on 6.3.2024 antanut tietopyyntöihin kieltäytymistodistuksen, jossa se on viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 14 §:n 3 momentissa edellytettävien tavoin ilmoittanut kieltäytymisen syyn. Hyvinvointialue on todennut, että mainitussa säännöksessä ei ole rajoitettu yhden kieltäytymistodistuksen antamista useammasta eri tietopyynnöstä, ja että tietopyynnöt ovat koskeneet samaa asiaa, joiden osalta perusteet kieltäytymiselle ovat samat. Selvityksen mukaan kantelija ei ollut pyytänyt hyvinvointialueelta kirjallista muutoksenhakukelpoista päätöstä, joten hyvinvointialue on olettanut hänen hyväksyneen annetun vastauksen.

Tietopyynnöstä 2 kantelijalle oli 6.3.2024 lähetetty täydennyspyyntö, mutta hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmässä ei ollut ollut kirjausta siihen saadusta vastauksesta, eikä tietopyyntöä ole voitu tästä syystä käsitellä. Hyvinvointialue on katsonut tietopyynnön jääneen sillensä, koska kantelija ei ollut vastannut täydennyspyyntöön.

Tietopyyntö 3 oli inhimillisestä erehdyksestä jäänyt vastaamatta määräajassa. Siihen oli vastattu 17.3.2025.

Tietopyyntöön 5 oli vastattu toimittamalla kantelijalle viranhaltijapäätös. Hyvinvointialue arvioi vastanneensa tietopyyntöön tietopyynnön mukaisesti. Hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmästä ei ole löytynyt tietoa siitä, että kantelija olisi ollut asiasta enää yhteydessä vastauksen saatuaan.

RATKAISU

Arviointi

Asiakirjan antamisesta päättämisestä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (julkisuuslaki, 621/1999) 14 §:ssä. Sen 4 momentin mukaan pykälässä tarkoitettu asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistoimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomainen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön.

Kantelun liitteenä on Etelä-Savon hyvinvointialueen vastaus kantelijan 16.2.2024 saapuneeseen tietopyyntöön, joka edellä selostetussa hyvinvointialueen selvityksessä on numeroitu tietopyynnöksi 5. Vastauksesta ilmenevän perusteella kantelijalle on vastattu 7.3.2024. Hyvinvointialueen menettely kyseisen tietopyynnön käsittelyssä ei anna aihetta toimenpiteisiin.

Kantelijan 1.2.2024 hyvinvointialueelle saapuneisiin tietopyyntöihin 1 ja 4 on annettu kieltäytymistodistus 6.3.2024. Käsittelyaika on ylittänyt julkisuuslain 14 §:n 3 momentissa säädettyt enimmäiskäsittelyajat ja selvityksessä ei ole tuotu esiin tai asiassa muutoin todettavissa, että mainittujen tietopyyntöjen käsittely olisi lainkohdassa tarkoitetuin tavoin vaatinut erityistoimenpiteitä tai tavanomaista suuremman työmäärän.

Kantelijan 1.2.2024 saapuneeseen tietopyyntöön 3 on selvityksen mukaan inhimillisen erehdyksen vuoksi vastattu 17.3.2025. Tietopyyntöön on vastattu näin ollen vasta yli vuosi sen tekemisen jälkeen ja vasta, kun laillisuusvalvoja 5.2.2025 oli pyytänyt hyvinvointialueelta selvitystä kantelijan asiakirjapyyntöjen käsittelystä. Selvityksestä ei käy kerrottua tarkemmin ilmi, kenen ja millaisesta erehdyksestä asiassa on ollut kyse.

Totean, että hyvinvointialue ei ole käsitellyt kantelijan mainittuja hyvinvointialueelle 1.2.2024 saapuneita tietopyyntöjä 1, 3 ja 4 julkisuuslaissa edellytetyllä joutuisuudella. Tietopyyntöä 3 ei ole käsitelty myöskään asianmukaisella huolellisuudella, minkä seurauksena sen käsittelyaika on muodostunut kohtuuttoman pitkäksi.

Kantelijalle oli 6.3.2024 lähetetty täydennyspyyntö kantelijan 1.2.2024 saapuneeseen tietopyyntöön 2. Selvityksen mukaan tietopyynnön käsittely oli jäänyt sillensä, koska hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmästä ei ollut löytynyt kantelijan vastausta täydennyspyyntöön.

Kantelija oli liittänyt kanteluunsa hyvinvointialueen selvityksessä mainitun sähköpostitse kantelijalle toimitetun täydennyspyynnön ja kantelijan siihen vielä samana päivänä vastauksena hyvinvointialueen sähköpostiviestiin lähettämän täydennyksen. Kerrotun vuoksi pyysin 17.9.2025 hyvinvointialueelta vielä lisäselvitystä edellä mainitun tietopyynnön käsittelystä.

Hyvinvointialueen 24.9.2025 toimittaman lisäselvityksen mukaan kantelijalle lähetetty täydennyspyyntö oli lähetetty asianhallintajärjestelmän palvelimen kautta. Kantelun liitteestä ilmenevällä tavalla kantelija oli tosiaan vastannut palvelimelta lähetettyyn viestiin. Vastaus oli toimitettu palvelimen sähköpostiin, joka ei ole hyvinvointialueen kirjaamon sähköpostiosoite ja jota ei hyvinvointialueen ilmoittaman mukaan aktiivisesti seurata. Kantelijan vastaus oli kerrotusta syystä jäänyt huomaamatta, sitä ei ollut kirjattu asianhallintajärjestelmään ja se oli jäänyt huomioimatta asiaa käsiteltäessä. Hyvinvointialue on selvityksensä mukaan aloittanut korjaavat toimenpiteet, jotta vastaavan kaltaista tilannetta ei tapahtuisi uudestaan.

Hallintolain (434/2003) 7 §:n mukaan asiointi ja asian käsittely viranomaisessa on pyrittävä järjestämään siten, että hallinnossa asioiva saa asianmukaisesti hallinnon palveluita ja viranomaisen voi suorittaa tehtävänsä tuloksellisesti.

Kantelijalle lähetetty täydennyspyyntö on saapunut hänelle sähköpostiosoitteesta dynasty@etelasavonha.fi. Kantelijalle lähetetyssä tietopyynnön täydennyspyynnössä tai sen saatteaviestissä ei näytä mainitun, että viestiin lähetettyjä vastauksia ei luettaisi, tai pyydetty toimitamaan vastausta hyvinvointialueen kirjaamon sähköpostiosoitteeseen. Kantelijalla ei nähdäkseni ole ollut kerrotuissa olosuhteissa aihetta epäillä, että viestiin lähetettyä vastausta ei luettaisi.

Arvioni mukaan kantelijan viimeksi mainittua tietopyyntöä ei ole käsitelty hallintolaissa edellytetyllä tavalla asianmukaisesti ja huolellisesti. Lisäksi huomiotani kiinnittää se, että jo täydennyspyyntö oli lähetetty kantelijalle vasta julkisuuslain 14 §:n 3 momentissa säädettyjen enimmäiskäsittelyaikojen umpeuduttua, joten kantelijan tietopyyntöä ei jo siihenkään nähden ole käsitelty julkisuuslain mukaisessa määräajassa. Lisäselvityksessään 24.9.2025 hyvinvointialue ei ole tuonut ilmi, että kyseistä tietopyyntöä olisi edelleenkaan käsitelty, vaikka lisäselvityspyynnöstäni oli käynyt ilmi kantelijan antaneen hyvinvointialueen häneltä pyytämän täydennyksen.

Toimenpiteet

Kiinnitän Etelä-Savon hyvinvointialueen huomiota tietopyyntöjen käsittelyyn julkisuuslaissa edellytetyllä joutuisuudella ja asianmukaiseen huolellisuuteen niiden käsittelyssä.

Etelä-Savon hyvinvointialueen pyynnöstäni 24.9.2025 toimittamasta lisäselvityksestä ei ilmennyt, oliko kantelijan tietopyyntöön 2 edelleenkään vastattu. Pyydän hyvinvointialuetta ilmoittamaan 8.12.2025 mennessä, miten tietopyyntö on ratkaistu.

Kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiini.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Irma Tolmunen